

EPIDEMIOLOGIE

Když mne doc. Jaroslav Kríž požádal o napsání úvodníku do časopisu Hygiena, asi jsem vypadala dost překvapeně a tak mi vysvětlil, že by byl rád, aby v tomto časopise dostaly prostor i jiné obory. To byl perfektní nápad a nabídku jsem tedy přijala.

Abych poznala atmosféru úvodníků časopisu Hygiena, přečetla jsem si všechny od ročníku 2007, a musím říci: četla jsem je jedním dechem, jsou výborné. Ano, jak hodně společnou řeč má hygiena a epidemiologie a zároveň, některá naše témata jsou naopak odlišná a velmi specifická. Snad nejvíce z duše mi mluví úvodník dr. Kotěšovce (Hygiena 2013, číslo 3), který si povzdechl nad ztrátou slova epidemiologie z názvu hygienických stanic. Ale ne-

jde jen o ztrátu slova, jde hlavně o ztrátu prestiže tohoto medicínského oboru. A tak se v novodobé historii stáváme svědky neradostné situace: epidemiologové stárnou, vymírají a nepřichází mnoho nových mladých zájemců o tento obor. Proč by také měli přicházet? Když navíc ke ztrátě prestiže oboru je bude čekat i výrazně nižší plat, ve srovnání s klinickými medicínskými obory. Výbor Společnosti pro epidemiologii a mikrobiologii ČLS JEP psal opakovaně žádosti o nápravu této mzdové nerovnosti lékařů v hygienické službě oproti lékařům v nemocnicích, kde je čas od času zaznamenán náznak snahy o zvýšení platů. Naše žádosti byly adresované na nejrůznější instituce a osobnosti, ale kromě slibu, že se tato záležitost určitě bude řešit, jsme nezaznamenali posun k lepšímu.

Je smutné vnímat tento neradostný trend v zemi, kde epidemiologie má tak skvělou tradici, založenou profesorem Karlem Raškou, který je ve světě uznáván jako zakladatel surveillance a který byl hlavním tvůrcem úspěšného programu WHO vymýcení pravých neštovic. Mimochodem: v tomto programu úspěšně pracovalo 20 československých lékařů, což je v přepočtu na počet obyvatel naší malé země absolutní prvenství.

Pracovní skupina výboru Společnosti pro epidemiologii a mikrobiologii ČLS JEP aktualizovala v roce 2012 koncepci oboru epidemiologie (Věstník MZ ČR, 2013, částka 3, str. 6–11), která klade důraz na nutnost komplexní prevence výskytu nemocí a poruch zdraví v populaci. Tato koncepce je v souladu s požadavky kladenými na epidemiology jak na národní, tak na mezinárodní úrovni. Nutno však konstatovat, že množství požadavků stoupá a počet epidemiologů klesá. Pokud by měl tento trend přetrvávat, je jen otázkou času, kdy dojde ke kolapsu systému. Je tedy nanejvýš žádoucí podniknout kroky ke zvýšení epidemiologické kapacity vzhledem ke stoupajícím požadavkům.

Aby nebyl tento úvodník jen nářkem nad ztrátou prestiže oboru epidemiologie, ráda bych připomněla i naše pozitiva: navzdory stávající situaci pracují epidemiologové s ohromným nasazením a naplňují realizaci vize prof. Rašky o nutnosti mezioborové spolupráce. Bylo příjemné vidět uznání zástupců ECDC (European Centre for Disease Prevention and Control) při jejich návštěvě Státního zdravotního ústavu, v rámci hodnocení SZÚ coby školícího místa pro EUPHEM (European Programme for Public Health Microbiology Training), jehož prostřednictvím ECDC propaguje úzkou spolupráci epidemiologů s mikrobiology a v SZÚ byla tato spolupráce předvedena v každodenní praxi. Jsem přesvědčena, že tuto mezioborovou spolupráci praktikují epidemiologové na všech svých pracovištích po celé republice.

A další příjemná zpráva pro obor epidemiologie: po mnohaletém úsilí se v roce 2013 podařilo získat impakt faktor pro časopis Epidemiologie, mikrobiologie, imunologie, který je odbornou platformou Společnosti pro epidemiologii a mikrobiologii ČLS JEP. Jako mávnutím kouzelného proutku časopis přestal mít problémy s nedostatkem rukopisů. Naopak, nyní máme rukopisů dostatek a lze si jen přát, aby tato příznivá situace trvala i v budoucnu.

Je příznačné, že mě doc. Kríž požádal o úvodník do Hygieny na ustavující schůzi Rezortní pracovní skupiny pro podporu a ochranu veřejného zdraví a prevenci nemocí a pro implementaci programu Zdraví 2020 v ČR. Realizace programu Zdraví 2020 dává kromě jiného i šanci navrátit ztracenou prestiž našim preventivním oborům. Tato změna nepřijde ale sama, o získání ztracené prestiže epidemiologie se musíme snažit a ne jen plakat nad její ztrátou. A snažit se musí každý z nás, kdo si obor epidemiologie vybral.

MUDr. Pavla Krížová, CSc.,
předsedkyně Společnosti pro epidemiologii a mikrobiologii ČLS JEP